

és a *m. est* szót nem egyeztethetjük. Ellenben bizonyára az *ehtoo* szóhoz tartoznak a MUNKÁCSI szóban forgó dolgozatában a 348—349. lapon idézett *vogul* és *osztják* szavak, a melyekben a *kt*-nek, épúgy mint a magyarban, *t* a megfelelője. A finn *ehtoo*, mint *Hangtörténetem*ben (198.) kifejtettem, úgy látszik származékszó, a melynek előrése *ek-* (vö. *eilen* < **e-len*, **ek-len* «heri», lp. *akked* «vespera») inkább a *m. éj* szóval tartozhatik össze, mintsem az *est* szóval, a melynek egész természetes etymológiája kínálkozik magában a magyarban.

SETÁLÁ EMIL.

Toka. Ennek a Dunántúlon széltében ismeretes szónak jelentése: mentum duplicatum; doppelkinn (PPB); szaka, állnak kövérsége (Bar: Kisd. Szót.); az ember s némely négylábuak álla alatt kidagadó hús (CzF.); a kakas csőre alatt lecsüggő leffentyű; némely galamb begye körül levő szélzacskó (Ball: Szót.). A régi nyelvben nem igen lehetett járatos, mert a NySzót. csak PPB. szótárából tudja idézni. Igaz, hogy másutt is előkerül, nevezetesen Vajda Sámuelnek «Krisztus élete» cz. művében (I. k. 203. l.) de ez se nyom sokat a latban, mert az előbbi után öt évvel későbbben jelent meg. KASSAI, a szinte állkövérséget jelentő *szaka* szóval köti rokonságba (Szók. 5:127.) A NSzótár magyarázata szerint, gyökhangokra és alapfogalomra nézve rokona a *dag*, *dagad*, *dagának*, mennyiben a *toka* természeténél fogva dagályos; tehát mintegy *dagá*. Mondanom sem kell, hogy mind a két ötlet délibábos. Ily magyarázó móddal valamennyi szavunkra rá lehetne fogni az ősmagyar származást! Téved a ki azt hiszi, hogy a *toka* nyelvünk eredeti szókinéséből való. Épen nem. Őse kétségtelenül idegen földről került hozzánk, még pedig úgy látszik, nem is valami régen, mert korábbi nyelvemlékeinkben nincsen semmi nyoma. Eredeti hazája valamelyik szláv terület volt. Mint atyafiságára, rámutathatok eme szóalakokra: ószl. *tukъ* | úszl. *tuk*, *tučija* | cseh *tuk* lengy. *tuk*, *tucz* | or. *tukъ*, *tučić* stb. (MIKLOSICH: Etym. Wörtb. 367). Értelme mindannyinak: «fett; kövér». Hihetőleg az újszlávból vettük át, vagy esetleg a csehből, illetőleg a lengyelből. Hogy nyelvünk az állkövérségre, begyre, kidudorodásra alkalmazza, az már a magunk rovására esik, valamint az *a* hanggal való megtoldása is. Ez alkalmasint úgy került hozzá, mint a *tompor*, *zúz*, *máj* stb. szavainkhoz (L. Sim.: MNy. II.84.), vagyis a harmadik személyben való gyakori használat következtében.

R. PRIKKEK MARIÁN.